

SLIMME FEESTDAGEN GIDS

Met veel
slimme
tips!

*...voor gemak, geld besparen,
een goed gevoel én minder
afval in de feestmaanden*

**GEZELLIG &
VOORDELIG
DE WINTER DOOR
PAK UIT
ZONDER GEDOE!**

Colofon

Dit magazine is een uitgave van Stichting Zero Waste Apeldoorn. Het is met liefde samengesteld door de vrijwilligers van de stichting.

Zero Waste Apeldoorn richt zich op het informeren, inspireren en activeren van Apeldoornse inwoners om in het dagelijks leven duurzame(re) keuzes te maken.

Ons motto daarbij is '**Kleine stapjes, grote impact**', want elke stap in de goede richting brengt ons dichterbij een wereld waar afval en verspilling niet meer bestaan.

Deze gids bevat een verzameling tips om de winter en feestdagen net wat slimmer, bewuster en gezelliger door te komen. Deze tips en nog veel meer zijn te vinden op www.zerowasteapeldoorn.nl.

Tekst en concept:

Tiphaine Bresser

Vormgeving:

Maarten de Groot

Eindredactie:

Ingrid Dijkstra, Eefje de Groot

Foto's en beeldmateriaal:

Zero Waste Apeldoorn,

Henry Faber Photography, Bart van Uiter, Partners en Canva

Uitgave: november 2025, 500 stuks, geprint op PaperWise papier

De (auteurs-)rechten met betrekking tot het format en de inhoud van dit magazine berusten uitsluitend bij de uitgever. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

DIT IS DE SLIMME FEESTDAGEN GIDS

Met deze Slimme Feestdagen Gids willen we je inspireren om de koude maanden bewuster, goedkoper, gezelliger en duurzamer door te komen.

Geen lange verhalen, maar praktische tips die je vandaag al kunt toepassen.

Je ontdekt hoe je feest kunt vieren, samen kunt zijn en kunt genieten. Zonder onnodig afval of verspilling, en zonder hoge kosten te maken.

Hoewel de tips in deze gids geschreven zijn voor de populairste feestdagen, zijn ze natuurlijk van toepassing op alle culturele en religieuze vieringen in de wintermaanden.

- ➡ Meer tips, acties en activiteiten vind je op zerowasteapeldoorn.nl.
- ➡ Volg ons op Facebook, Instagram en LinkedIn voor de laatste updates.
- ➡ Schrijf je in voor onze maandelijkse nieuwsbrief en blijf geïnspireerd.

Samen maken we Apeldoorn stap voor stap afvalvrij. ♥

Veel leesplezier en
fijne feestdagen!
Team Zero Waste Apeldoorn

INHOUD

Alle tips op rij

November

- 05 Slim én duurzaam
- 06 Langs de deuren gaan
- 07 De gekte voorbij
- 08 Feest voor je tuin

December

- 13 Herbruikbare adventskalender
- 14 Chocola zonder schuldgevoel
- 15 Schitter zonder glitter

Cadeaus

- 17 Ruilen is het nieuwe kopen!
- 18 Ontvang met aandacht
- 19 Lekker makkelijk, of...?
- 20 Jouw One-Stop-Shop
- 21 Cadeaus inpakken

Sinterklaas

- 23 Sinterklaasgedicht
- 24 Surprise, Surprise
- 25 Heerlijk avondje

Kerstmis

- 27 Echt of kunst?
- 29 Kerstkaarten
- 30 Een niet-zo-foute kersttrui
- 31 Aan tafel!
- 33 Menu inspiratie

Januari

- 37 Vet in de WC?
- 38 Een schone start van het jaar
- 39 3 groene doelen

NOVEMBER

staat in het teken van
lichtjes, delen en slimme
keuzes maken

We trappen november af met het feest van Sint Maarten: lichtjes, liedjes en vrolijkheid in de straat. Een mooi moment om stil te staan bij delen en samen genieten, zonder bergen snoepverpakkingen of onnodig afval.

Maar november is ook de maand waarin de koopjesstorm losbarst: Op Single's Day, Black Friday en Cyber Monday schreeuwen (web)winkels je tegemoet met aanbiedingen en kortingen. Het draait vaak om méér, méér, méér. Gelukkig ontstaat er een tegenbeweging: Green Friday. Green Friday draait om stilstaan, hergebruiken en kiezen voor wat je écht nodig hebt. Niet kopen betekent namelijk niet alleen rust in je hoofd en ruimte in je huis, maar óók 100% geld besparen. Dat is pas een stunt!

In deze gids vind je tips om Sint Maarten afvalvrij te vieren, je tuin natuurlijk "winterklaar" te maken en slimme keuzes die je helpen om november niet te laten draaien om overconsumptie, maar om bewust genieten. Zo wordt november een maand van licht en bezinning, in plaats van koopstress en overdaad.

*Kijk op de
volgende pagina's
voor
slimme tips!*

Warm en gezellig de winter door

SLIM ÉN DUURZAAM

Een warm huis en een klein energieverbruik: het kan allebei! Door slim te verduurzamen maak je je huis comfortabeler, bespaar je op je energierekening én draag je bij aan een beter klimaat. Kleine stappen kunnen al een groot verschil maken. Zeker in de koude feestmaanden.

Daarom delen we samen met het Energiepunt Apeldoorn een handig 5-stappenplan om je woning klaar te maken voor een warme, gezellige én duurzame winter.

Stap 1. Maak een plan

Een goed begin is het halve werk. Denk na over wat er beter kan in je huis en pak het aan wanneer het toch tijd is voor een verbouwing of verhuizing. Dat is hét moment om bijvoorbeeld te isoleren, zonnepanelen te plaatsen of oude apparaten te vervangen. Zo werk je stap voor stap aan een energiezuinig thuis.

Stap 2. Bespaar en vervang

Kleine aanpassingen leveren verrassend veel op.

- Vervang gloeilampen door ledlampen.
- Zet apparaten écht uit in plaats van op stand-by.
- Stel de cv-temperatuur iets lager in.

Met zulke kleine gewoontes verlaag je direct je energieverbruik zonder in te leveren op comfort.

Stap 3. Ventileer goed

Frisse lucht is onmisbaar in een gezond huis. Goed ventileren voorkomt vocht en schimmel, en zorgt dat de warmte beter zijn werk kan doen. Zet dus regelmatig een raam open of gebruik roosters. Zo voelt je huis niet alleen warmer, maar ook frisser en gezonder aan.

Stap 4. Isoleer slim

Isolatie is dé sleutel tot warmte en comfort. Denk aan spouwmuurisolatie, dakisolatie, vloerisolatie of dubbel glas. Ook kleine ingrepen, zoals tochtstrips, helpen al veel.

Tip: bij het Energiepunt kun je gratis een **warmtescan** lenen om te zien waar je woning warmte verliest. Vergeet bij isoleren niet te blijven ventileren — dat houdt je huis gezond.

Stap 5. Ga voor duurzame warmte en stroom

Maak gebruik van wat de natuur te bieden heeft: zon, wind en warmte uit de lucht of bodem. Zonnepanelen, een (hybride) warmtepomp of zonneboiler verlagen je gasverbruik én CO₂-uitstoot. Check bij het Energiepunt welke opties en subsidies er zijn in jouw buurt.

Persoonlijk advies in Apeldoorn

Wil je weten wat bij jouw huis past? Bezoek het Energiepunt Apeldoorn voor gratis advies, handige hulpmiddelen en informatie over subsidies. Zo wordt duurzaam wonen niet alleen slim, maar ook makkelijk — en blijft jouw huis deze winter lekker warm én gezellig.

Meer informatie: www.apeldoorn.nl/energiepunt

11 november Sint Maarten

LANGS DE DEUREN GAAN

"Sint Maarten, Sint Maarten
De koeien hebben staarten.
Door duurzaam langs de deur te
gaan, zal er minder afval
ontstaan!"

*Maak er een
feest van zonder
afval met deze
tips:*

Maak je eigen lampion:

Gebruik oud papier, versier hem met kleurpotlood, en knip er leuke figuurtjes in. Bevestig de lampion met een touwtje aan een tak en gebruik een los (fiets)lampje als lichtbron.

Knutselmateriaal uit de natuur:

Gebruik natuurlijke materialen voor je lampion, zoals gevallen bladeren, bloemen of kleine takjes. Ze geven een warme uitstraling en kunnen na afloop zonder afval gecomposteerd worden!

Herbruikbare (gezamenlijke) lampions:

Organiseer met de buurt een 'lampion uitleenbak' voor gezinnen die liever lenen dan zelf knutselen. Dit maakt Sint Maarten toegankelijker en nog minder afvalgevoelig.

Neem een herbruikbare tas mee:

Bewaar je snoepjes in een mandje, katoenen/stoffen tas of een grote koek-/snoeptrommel.

DIY verpakking voor snoep:

Maak zelf herbruikbare stoffen zakjes die kinderen volgend jaar weer kunnen gebruiken. Je kunt ze bijvoorbeeld maken van oude, versierde lapjes stof.

De deur openen voor kinderen

Kies voor onverpakt snoepgoed:

Koop (schep)snoep in een eigen pot of stoffen zakje en gebruik een lepel om het uit te delen. Dit scheelt heel wat verpakkingsafval!

Fruit als traktatie:

Geef kinderen een (biologische) mandarijn of een Hollandse appel mee. Dat is lekker, gezond, en verpakkingsvrij.

Zelfgemaakte traktaties:

Als je wat tijd hebt, maak dan kleine zelfgebakken koekjes of gezonde snacks en verpak ze in herbruikbare bakjes of papieren zakjes.

Zet je deur open voor Sint Maarten:

Plaats een lichtje bij de voordeur zodat kinderen zien dat ze welkom zijn om aan te bellen.

Duurzame decoraties voor de deur:

Maak je deelname extra herkenbaar met een gerecycled decoratief bordje waarop je kinderen welkom heet.

*Deel deze tips met je buren en maak van Sint Maarten een gezellige én schone buurtactiviteit!
Zo zorgen we samen, stapje voor stapje,
voor een schonere wereld.*

Black Friday wordt Green Friday

DE GEKTE VOORBIJ

Reclames op de radio, folders in de bus, TV-spotjes... Overall klinkt dezelfde boodschap: "Kopen, kopen, kopen!" Goedkoper, sneller, en meer. Als hoogtepunt in november: **Black Friday**. Een dag die vaak uitgroeit tot Black Friday-weken vol verleiding. De deals vliegen je om de oren. Maar hebben we al die spullen écht nodig? Het antwoord is meestal: nee.

Overconsumptie leidt tot een enorme impact op onze aarde. Van uitputting van grondstoffen en vervuiling, tot bergen CO₂-uitstoot. De populairste Black Friday-producten, zoals elektronica en kleding, zijn de grootste boosdoeners. Vaak worden spullen gekocht puur

om te kopen, gevoed door kortingen en reclames. Veel belandt snel weer op Marktplaats, in de kringloopwinkel, of erger nog: bij het afval.

Steeds meer mensen en bedrijven keren Black Friday de rug toe en omarmen Green Friday.

Dit duurzame initiatief, gestart in Frankrijk in 2017, groeit elk jaar en krijgt ook in Nederland steeds meer aanhang. Bedrijven, organisaties en zelfs gemeenten (nou, tenminste één) laten zien dat het anders kan. Bekijk de Green Friday acties op de website van Trees For All treesforall.nl

Wat kun jij doen op Green Friday?

Kies bewust, bespaar geld én verklein je impact. Alles wat je níet koopt, bespaart 100%! Doe in plaats daarvan iets positiefs:

Ruil:

Doe mee aan een kerst-, speelgoed- of kledingruilbeurs in je buurt.

Geef ervaringen:

Denk aan een dagje uit, een etentje of een creatieve workshop. Wist je dat ervaringen blijer maken dan spullen?

Sluit je aan bij de Green Friday-beweging via www.greenfriday.nl.

Repareer:

Geef je oude spullen een tweede leven.

Maak het zelf:

Van zelfgebakken lekkernijen tot persoonlijke cadeaus, creativiteit maakt indruk!

Doe iets groens:

Maak een wandeling, plant een boom, of ruim zwerfafval op.

Koop tweedehands:

Check kringloopwinkels, Marktplaats of refurbished opties voor wat je écht nodig hebt. Raadpleeg ook de Keuzeboom voor spullen van Babette Porcelijn (De Verborgene Impact, Think Big Act Now).

Denk vooruit

Gebruik Green Friday om na te denken over een bewuste invulling van de feestdagen. Kies voor tweedehands cadeaus, herbruikbare verpakkingen, en kleine gebaren die het verschil maken. Samen zorgen we voor een groener en bewuster Sinterklaas- en kerstfeest.

Je tuin 'winterklaar'? Ho maar!

FEEST VOOR JE TUIN

De verleiding is groot om de tuin in de herfst grondig aan te pakken: blad harken, planten snoeien, uitgebloeide bloemen afknippen, eenjarige planten verwijderen, en de aarde netjes aanharken. Alles strak en opgeruimd, alvast voorbereid op het nieuwe jaar. Maar: "winterklaar maken" op deze manier? Niet doen! Ontdek onze tips om je tuin 'netjes', maar vooral bewust en milieuvriendelijk voor te bereiden op de winter.

De bomen verliezen weer hun blad, en dat betekent: bergen met afgefallen bladeren. Al dat blad in je tuin en op je gazon, wat doe je ermee?
En heb je daar een bladblazer bij nodig?

De oplossing is simpel!

✓ Hark de bladeren van je gazon, terras en paadjes, maar laat ze verder in je tuin liggen. Die bladeren werken als een natuurlijke isolatie tegen de kou en zijn een fijne schuilplek.

✗ Bladblazers? Niet gebruiken! Ze blazen niet alleen bladeren, maar ook alle nuttige insecten weg, en dat verstoort het ecosysteem in je tuin.

Kunnen dieren in je tuin verstoppertje spelen en insecten zich nestelen? Dan heb je het goed aangepakt! En het mooiste? Het kost je niets. Alles ligt er al, je hoeft niets te kopen en niets af te voeren: win-win!

Oud blad =
nieuw leven
en goud voor je
tuin

Waarom is het goed om de blaadjes te laten liggen?

- Ze zijn een natuurlijke bodemverbeteraar en gratis! Laat het blad liggen, en het verteert door schimmels tot eerst mulch en uiteindelijk bladaarde of humus. Dit proces kan jaren duren, maar het is volledig natuurlijk. Voor een snellere compostering kun je de bladeren natmaken en in jute zakken verzamelen.
- De verteerde humuslaag werkt als een spons, waardoor de bodem beter water vasthoudt en het bodemleven versterkt. Dat scheelt water geven in de zomer!
- Egels, hommels, kikkers en andere dieren gebruiken het blad als schuilplaats om te overwinteren. Vooral hoopjes bladeren zijn ideaal voor egels.
- Onkruidonderdrukking: Een laag bladeren zorgt ervoor dat het onkruid minder kans krijgt om te groeien zodra de temperatuur stijgt.
- Voeding voor vogels: Vogels vinden tussen de bladeren volop insecten en ander lekkers. Zo bespaar je vogelvoer tot het echt koud wordt en de sneeuw valt.

Kortom:

niets gaat verloren in je tuin! Wat 'dood' lijkt, vormt de basis voor nieuw leven. Dus 'close the loop' en hergebruik al je (organische) materialen om het leven in je tuin te verrijken.

Alles, maar écht alles, wat groeit of afsterft, heeft waarde.

Een natuurlijke kringloop

In de natuur gaat niets verloren, en jouw tuin is daarop geen uitzondering. Door kringlopen te sluiten, maak je optimaal gebruik van alle materialen die je in je tuin 'oogst'. Van sprietjes en takken tot stenen en boomstammen: het zijn allemaal schatten voor je tuin.

- Sprietjes en droog blad: Gebruik fijne takjes en droog blad om comfortabele bedjes voor insecten te maken. Stapel de takken op een grote hoop en dek af met bladeren voor extra isolatie.
- Kleine takken en houtblokken: Met wat grotere takken kun je een prachtige natuurlijke schuilplaats bouwen. Leg de takken kriskras over elkaar, zodat kleine dieren zoals egels en padden een veilige plek hebben om te overwinteren.
- Insectenhôtels: Bouw je eigen insectenhotel met bamboe en andere holle stengels.
- Zorg ervoor dat de achterkant goed afgesloten is. Zo bied je schuilplaatsen aan nuttige beestjes zoals lieveheersbeestjes en solitaire bijen.
- Oude stenen, dakpannen en potjes: Gooi kapotte stenen of dakpannen niet weg!

Dit zijn perfecte materialen om schuilplaatsen van te maken. Stapel ze op of maak een creatief kunstwerk dat ook nog functioneel is voor insecten en andere kleine diertjes. Zelfs oude terracotta potjes kunnen dienen als veilige schuilplek voor het overwinteren of broeden van insecten.

DECEMBER

Pak uit; gezellig, bewust en zonder verspilling

December is dé maand van lichtjes, samen zijn en natuurlijk cadeautjes en lekker eten. Maar tussen alle surprises, pepernoten, kerstbomen en kerstdiners door, sluipt vaak ook ongemerkt een hoop afval en overconsumptie de feestdagen binnen.

Dat kan slimmer!

Met een beetje creativiteit en slimme keuzes maak je de feestmaand niet alleen gezelliger, maar ook duurzamer én vaak voordeliger.

In deze gids vind je volop inspiratie: van een rijmende boodschap aan alle hulp Sinterklazen tot tips om je cadeaus plasticvrij en stijlvol in te pakken.

We laten je zien hoe je zelf een herbruikbare adventskalender maakt, welke kerstboom écht de beste keuze is en hoe je een feestelijke tafel dekt zonder onnodig afval. En natuurlijk helpen we je ook om voedselverspilling te voorkomen – zodat er alleen mooie herinneringen overblijven.

Kortom: december hoeft niet te draaien om méér spullen, maar om méér gezelligheid. Met deze tips vier je de feestdagen bewust, creatief en ontspannen. Zo wordt het niet alleen een feest voor jou en je dierbaren, maar ook voor de wereld om je heen.

*Kijk op de
volgende pagina's
voor
slimme tips!*

*Herbruikbaar
en elke jaar
uniek!*

Duurzaam en persoonlijk

HERBRUIKBARE ADVENTSKALENDER

Hoppa! De herbruikbare adventskalender is weer tevoorschijn gehaald. Na 11 maanden in opslag zijn ze gecontroleerd, opgepoetst, en gelukkig nog helemaal in orde (een snelle reparatie was dus niet nodig). Goed voorbereiden is het halve werk! Nu alleen nog de vakjes vullen.

Met snoep gaat dat lekker snel, maar als er tijd is, is het nog leuker om de vakjes te vullen met diverse traktaties en kleine, persoonlijke attenties. Ieder jaar nét iets anders!

Wat stop je erin?

Voor een bewuste balans: niet alleen snoep! Denk aan tweedehands mini-speeltjes, ambachtelijke chocolaatjes, of verwenbonnen. Een bon kan bijvoorbeeld zijn: ontbijt op bed, een vervelend klusje overnemen of een extra knuffel van een dierbare.

Zero Waste tips:

- Snoep en chocola: Koop in bulk of verpakkingsvrij met je eigen zakje of doosje.
- Mini-speeltjes: Tweedehands schatten vind je in de kringloopwinkel.
- Zelfgemaakte verrassingen: Schrijf complimenten, maak puzzelstukjes of knutsel kleine creaties.

Extra ideeën voor de vakjes

- Gedroogd fruit zoals mango, abrikozen of rozijntjes.
- Kleine knutselspullen: stickers, lintjes, of garen.
- Zelfbouwspeelgoed, verspreid over meerdere vakjes.
- Een eigen 'actiebon': een middagje naar het bos, een bioscoopavond of een pyjamadag.

- Plasticvrije mini-zeepjes of bruisballen.

Adventskalender? Maak 'm zelf!

Je kan er zelf eentje knutselen van stoffen zakjes, lege wc-rolletjes of kleine doosjes. Laat je creativiteit de vrije loop! Een herbruikbare adventskalender zorgt niet alleen voor plezier, maar ook voor een goed gevoel. Dat maakt aftellen tot de feestdagen nóg leuker!

*Tip!:
Je kunt misschien ook een
adventskalender tweedehands
scoren bij de kringloop.*

Minimale impact

CHOCOLA ZONDER SCHULDGEVOEL

Met deze tips
geniet je van de échte
smaak van chocolade.
Geniet van een eerlijk,
heerlijk feest.

Genieten van chocolade tijdens de feestdagen en toch zo duurzaam mogelijk leven, kan dat? Zeker! Het kiezen van chocolade met een minimale impact op mens, dier en milieu kan ook bij Sinterklaas of Kerst. Hier zijn enkele manieren om zorgeloos van je chocolade(letters) te genieten.

(H)eerlijke chocolade

In Nederland zijn we dól op chocolade. Dat blijkt al uit het aantal merken dat hun oorsprong in ons kikkerlandje vindt. Maar cacao groeit hier niet, dus zijn we afhankelijk van cacaoboeren ver weg. En die zijn weer afhankelijk van ons als het gaat om hun leefomstandigheden. In de cacaoteelt schuilt veel leed. Deze Nederlandse (!) merken zetten zich in voor eerlijke en heerlijke eco-vriendelijke chocolade en zijn daarin koplopers*:

Chocolatemakers, Chokay, Lovechok, Mesjokke, Original Beans, Tony's Chocolonely. En ook Hands Off My Chocolate en Verkade zijn goed op weg om bij de koplopers te horen. De drie laatstgenoemde merken vind je in de supermarkt. De andere merken vind je in speciaalzaken of online. Veel van deze merken hebben ook heerlijke vegan repen.

Koop lokaal en verpakkingsvrij

Veel natuur- en speciaalzaken bieden chocolade aan zonder onnodige plastic verpakking. Lokaal kopen ondersteunt niet alleen lokale ondernemers maar beperkt ook de transportimpact. Winkels zoals Bijzondere Bonen (Schubertlaan) of Simon Levelt (Hoofdstraat) bieden een mooi assortiment duurzame lekkernijen, ook zonder verpakkingen.

Experimenteer met DIY chocoladeletters

Maak je eigen chocoladeletters met duurzame, biologische ingrediënten! Je kunt pure fair-trade chocoladerepen smelten, in siliconen lettervormen gieten en ze versieren met

noten of gedroogde vruchten.

Een leuke activiteit met kinderen, en je hebt meteen een uniek en milieuvriendelijk cadeau.

Bespaar je cadeaupapier

Of je nu een chocoladeletter koopt of zelf maakt, verpak het op een duurzame manier!

Gebruik een mooi stukje stof, een inpakdoek, of zelfs een herbruikbaar glazen potje voor kleine chocoladecadeaus. Zo voorkom je extra afval en maak je je cadeau nóg duurzamer.

*Bron: www.vanafhier.nl/duurzame-keuzes/chocoladegids

Klein en niet zo fijn

SCHITTER ZONDER GLITTER!

Sorry feestbeesten, maar glitters zijn minder schitterend dan ze lijken. Glitters zijn (meestal) kleine stukjes plastic, aluminium of een combinatie hiervan die, als ze eenmaal in het milieu belanden, bijdragen aan de plastic soep.

Ze zijn bijna onmogelijk op te ruimen of uit water te filteren, en dat maakt ze een groot probleem voor onze ecosystemen. Wil je duurzaam leven? Vermijd glitters in alle vormen! Denk aan glinsterende kerstballen, sprankelende make-up of nepsneeuw. Jij hebt de keuze om bewust te schitteren zonder plastic te gebruiken.

Ook geen bio-variant?

Hoewel bio-afbreekbare of bioplastische glitters vaak als alternatief worden gepromoot, zijn ze geen perfecte oplossing. Biodegradatie duurt lang. Veel van deze glitters hebben specifieke omstandigheden nodig (zoals industriële composteer-installaties) om af te breken, wat in de natuur of op je composthoop vaak niet gebeurt.

Zelfs bioplastische glitters kunnen uiteindelijk afbreken tot microplastics die schadelijk zijn voor het milieu.

Wat dan wel?

Je kunt de sprankeling behouden zonder schade aan het milieu. Hier zijn een paar ideeën:

DIY Glitters:

Maak zelf glitters met eetbare suiker of zout, gemengd met natuurlijke kleurstoffen zoals bietensap of kurkuma. Perfect voor decoraties!

Natuurlijke decoraties:

Gebruik bloemen, dennenappels, of takken. Geef ze een subtiele glans door ze in te sprayen met water en wat maïzena.

Amaryllis (en andere bloembollen) zonder glitters:

Kies voor een biologische, lokaal geteelde bloembol zonder chemische behandelingen. Na de bloei kun je hem in je tuin planten voor volgend jaar!

Schitter met kleding:

Kies tweedehands of duurzame feestkleding met subtiele metallic details die je keer op keer kunt dragen. Heb je toch een polyester kledingstuk met pailletten (=plastic) of glitters, dan kun je met een waszak van Guppyfriend of een filter op je wasmachine-afvoer de kans verkleinen dat er microplastics in het riool belanden.

*Glitters,
hoe feestelijk ook,
hebben een
grote verborgen
impact.*

CADEAUS

*Mooi van
binnen en van
buiten!*

Tweedehands, eerste keus

RUILEN IS HET NIEUWE KOPEN

Waarom altijd nieuw kopen, als je net zo goed kunt ruilen? Ruilen geeft je kast, speelgoedkist of kerstdozen een frisse start, zonder dat het je portemonnee belast. Bovendien bespaar je samen met anderen flink wat grondstoffen, energie en CO₂-uitstoot. Kortom: een kleine actie met een grote impact!

Goed voor het milieu

De meeste milieu-impact per persoon komt van het kopen van nieuwe spullen: grondstoffen worden gewonnen, producten worden gemaakt, verpakt, vervoerd en opgeslagen. Door te ruilen in plaats van te kopen, houd je spullen langer in omloop en verminder je de vraag naar nieuwe producten. Dat is beter voor het milieu én het helpt verspilling voorkomen.

Slim voor je portemonnee

Tweedehands en ruilen zijn allang niet meer saai. Ze zijn HOT! Steeds meer mensen ontdekken dat pre-loved speelgoed, puzzels, kleding en kerstartikelen minstens zo mooi (of zelfs leuker) zijn dan nieuw. Voor de één draait het om duurzaamheid, voor de ander om geld besparen. Wat je reden ook is: ruilen loont altijd.

Gezellig en inspirerend

Ruilbeurzen brengen mensen bij elkaar. Je ontmoet nieuwe gezichten, ontdekt verrassende vondsten en geeft je spullen een tweede leven bij iemand die er weer blij mee is.

Het is duurzaam, sociaal én gezellig – precies waar de feestmaand om draait.

Doe mee in Apeldoorn!

Tijdens de Zero Waste Winter Week worden er diverse ruilbeurzen georganiseerd in Apeldoorn. Van kerstspullen en speelgoed, tot aan winter- en feestelijke kleding en puzzels! Kom langs en ervaar zelf hoe leuk, makkelijk en voordelig ruilen kan zijn.

Geef bewust

ONTVANG MET AANDACHT

Of het nu om je eigen verlanglijstje gaat, of om een cadeau dat je zelf wilt geven, de feestdagen zoals Sinterklaas of Kerst en verjaardagen bieden een mooie kans om duurzaam te kiezen. Hoe zorg je ervoor dat jouw geschenken bijdragen aan een groenere wereld? Hier zijn inspirerende ideeën voor bewuste cadeaus en manieren om te kiezen voor minder verspilling.

Aandacht en waardering

Een persoonlijk gebaar kan meer betekenen dan een fysiek cadeau. Schrijf een lieve kaart, geef een compliment, of zet iemand in het zonnetje via social media.

Eetbaar en drinkbaar plezier

Geef een lekkernij: biologische chocolade, lokaal gebrouwen (alcoholvrije) dranken, of huisgemaakte lekkernijen zoals jam of koekjes. Bonus: kies voor een herbruikbare of composteerbare verpakking.

Creatief en herbruikbaar inpakken

Gebruik een furoshiki (Japanse inpakdoek), een mooie kringloopsjaal, of gerecycled papier voor een unieke verpakking die geen afval achterlaat.

Tweedehands schatten

Vind unieke cadeaus in de kringloopwinkel of op Marktplaats: vintage mokken, mooie boeken, of decoratieve vondsten.

Zelfgemaakt = extra speciaal

Van handgeschreven kaartjes tot zelfgebakken lekkernijen of een stekje uit je tuin: zelfgemaakte cadeaus tonen je tijd en inzet.

Duurzame cadeaubonnen

Geef een cadeaubon voor een lokale, duurzame winkel, een kringloop, of een activiteit zoals een workshop of dagje uit. Zo kan de ontvanger iets kiezen dat écht past.

Cadeaus die groeien

Denk aan bloembollen, een plantje, of een donatie voor het

planten van een boom via een organisatie zoals Trees For All.

Donatie namens de ontvanger

Maak iemand blij door te doneren aan een goed doel dat dicht bij het hart van diegene ligt. Je kunt ook bijdragen aan initiatieven zoals Zero Waste Apeldoorn!

Belevenissen boven spullen

Geef een ervaring cadeau: een duurzame proeverij, creatieve workshop, of een uitje. Het zijn herinneringen die blijven hangen.

De cadeaubon

LEKKER MAKKELIJK, OF...?

*Maak het verschil:
laat de feestdagen
draaien om samen zijn,
aandacht en bewust
geven met een
groen hart.*

De feestdagen draaien vaak om cadeautjes. Bedrijven zijn al vroeg in de weer met kerstpakketten en alternatieven, terwijl in families en vriendengroepen de verlanglijstjes voor Sinterklaas en Kerst rondgaan. Maar eerlijk is eerlijk: cadeaus uitzoeken kan best stressvol zijn. Wat moet je geven? En wat wil je eigenlijk zelf krijgen? Een veel gekozen oplossing is de cadeaubon. Lekker makkelijk, toch? De ontvanger kiest zelf, iedereen blij! Of... toch niet?

Voor wie bewust bezig is met minder kopen of simpelweg niets nodig heeft, kan zo'n bon juist extra druk opleveren. Want: "Een gegeven paard kijk je niet in de bek...". Maar wat als je niks écht nuttigs vindt om die bon aan te besteden? Het voelt zonde om 'm te laten liggen, terwijl zomaar iets kopen óók niet de bedoeling is.

Geen paniek! Met een beetje creativiteit kun je een cadeaubon juist super impactvol inzetten, zonder verspillen. Hier vind je slimme tips om er echt iets duurzaam en waardevols mee te doen.

Wat als je een cadeaubon niet zelf nodig hebt?

Regift: Geef je cadeaubon door aan iemand waarvan je weet dat die er wél iets mee kan, of schenk de bon aan een goed doel. Zo maak je iemand anders blij!

Weggeefkast: Kies met je cadeaubon een duurzaam product en plaats het in een weggeefkast. Zo komt het terecht bij iemand die het echt nodig heeft.

Ruilen: Ruil je cadeaubon via:

- De aanbieder (soms kan het!)
- Binnen je familie of vriendenkring
- Websites zoals wissel.nl, waar je bonnen kunt ruilen of zelfs verkopen.

Wat geef je zelf als duurzaam alternatief?

Wil je iemand een waardevolle cadeaubon geven zonder cadeau stress? Denk aan:

- Een tegoedbon voor een activiteit: Een dagje uit, een creatieve workshop, of een lekkere maaltijd.

- Een cadeaubon van een kringloopwinkel: Duurzaam en verrassend!

- Een donatie aan een goed doel: Geef een gift namens de ontvanger aan een organisatie die bij de ontvanger past.

Vraag om NIKS!

Kiezen voor NIKS of voor duurzaamheid.

Wil je liever geen spullen ontvangen? Laat dat weten!

Kies bewust voor NIKS of vraag om een duurzaam cadeau van jouw keuze. Je kunt je wensenlijst vullen met ervaringen, donaties aan een goed doel, of praktische, herbruikbare items.

De kringloopwinkel

JOUW ONE-STOP-SHOP

Waarom nieuw kopen als er een overvloed aan prachtige pre-loved unieke items vol karakter op jou wacht in de kringloopwinkel? Kringloopwinkels zijn een schatkist vol spullen die wachten op een nieuwe eigenaar. Hier kun je echt álles scoren om jouw feestmaand compleet te maken. Door te shoppen voor pre-loved items geef je ze niet alleen een tweede kans, maar bespaar je ook grondstoffen en geld!

Cadeaus voor iedereen

Verras je dierbaren met unieke en duurzame cadeaus. Denk aan speelgoed, boeken, sport artikelen, kleding, lampen, CD's/DVD's, en elektronica (met garantie!) die wachten op een nieuw thuis. Elke vondst heeft een verhaal en een vleugje liefde.

Tafel aankleding en keuken-hulpjes voor je feestelijke diners

Kies uit een schat aan prachtig servies, stijlvolle glazen, schalen, bestek, en pannen. Alles wat je nodig hebt om een feestmaal te koken en te serveren. Perfect voor een duurzaam kerstdiner.

Kerstdecoratie in alle stijlen

Van kerstbomen tot slingers, ballen en pieken in alle kleuren en vormen.

De kringloopwinkel barst van de feestelijke decoraties die klaar zijn om jouw huis om te toveren tot een kerstparadijs.

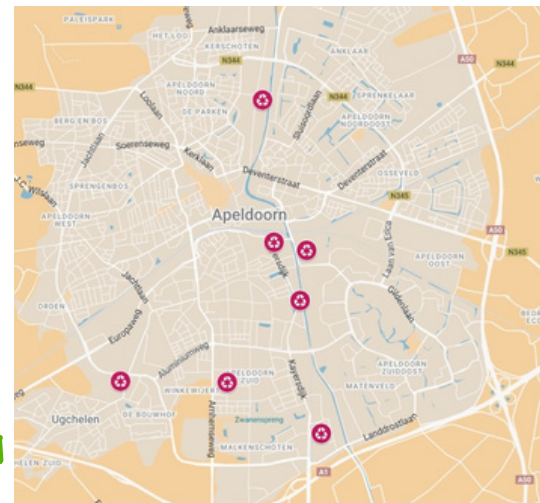
Feestelijke outfits en accessoires

Van glinsterende feestkleding tot de perfecte foute kersttrui: de kringloopwinkel heeft een overvloed aan stijlvolle en originele items. Maak je kerstlook uniek én duurzaam.

Ga op kringloopavontuur! Maak een rondje langs de kringloopwinkels in jouw buurt en laat je inspireren door de circulaire magie van hergebruik.

Een greep uit de grootste kringloopwinkels in Apeldoorn:

Dorcas / Foenix / De Hofstad / Rataplan / Terre des Hommes

Bijzondere vondsten met een verhaal bij Foenix Apeldoorn

Textielatelier: Steel de show op kerstavond met een prachtige en originele creatie uit het textielatelier, zoals een tas of een kledingstuk geüpccycled met materialen die anders verloren zouden gaan!

Fietswerkplaats: Scoor een blinkende tweedehands fiets, vakkundig gecheckt en/of gerepareerd door de fietsenmaker. Perfect voor een gezond en duurzaam nieuw jaar.

Klokkenmakerij: Laat die nostalgische klok herstellen en geef hem door als erfstuk. Een cadeau dat generaties verbindt.

Repair Café: Van kapotte lampen tot oude huishoudelijke apparaten: breng jouw defecte spullen naar het Repair Café en geef ze een nieuw leven. Goed voor de planeet én voor jouw portemonnee!

Plasticvrij en afval-arm

CADEAUS INPAKKEN

Je cadeaus vrolijk inpakken, maar dan zónder dat je bijdraagt aan de afvalberg of plastic soep? Het kan en is nog mooi(er) ook! Met deze tips wordt het inpakken van cadeaus een feestje.

Tip 1: Verzamel, Bewaar en Hergebruik!

De drie gouden regels om nooit meer nieuw inpakmateriaal te hoeven kopen! Verzamel het hele jaar door materialen die je voor elke gelegenheid opnieuw kunt gebruiken om cadeaus in te pakken: Verzend- en schoenendozen, papieren tasjes, kraftpapier, vloeipapier (bijv. van schoenen), stoffen- en plastic lintjes, stukjes stof, elastiekjes, jute- en katoenen touwtjes (bijv. van kledinglabels of oude veters). Denk ook aan mooie glazen potjes en houten kratjes als alternatieve cadeauverpakking. Tip: Bewaar het op een vaste plek met (zelfgemaakte) vakjes zodat je makkelijk het overzicht houdt.

Tip 2: Pimp het op!

Als je genoeg doosjes, tasjes, oud papier en sjaltjes verzameld hebt, kun je snel beslissen welk materiaal je voor welk cadeau gebruikt, afhankelijk van kleur, formaat en leeftijd. Zo nodig kan je eerst de boel oppimpen met deze tips!

- Tover oude kartonnen dozen om tot prachtige cadeau doosjes met oud cadeaupapier of kranten.
- Glazen potjes worden snel feestelijk met een lintje, touw of kleine versieringen zoals oude kerstballen of kerstdecoraties.
- Hergebruik tekeningen van je kinderen om een persoonlijk tintje te geven aan je cadeaus.

Tip 3: Vastmaken

- Plastic plakband? Dat is zó verleden tijd! Gebruik stoffen lintjes, elastiekjes of jute touwtjes om alles stevig bij elkaar te houden.
- Zelf natuurlijke lijm maken? Meng eenvoudig bloem en water (recepten online). Als je toch plakband nodig hebt, kies dan voor washi-tape of papiertape, dat is makkelijker afbreekbaar.

Tip 4: Cadeau labels & natuurlijke versiering

- Maak cadeau kaartjes van oud karton, knipsels uit tijdschriften, ansichtkaarten of zelfs broodzakken van papier.
- Bevestig ze met touwtjes of draadjes.
- Voeg een takje lavendel, een stukje rozemarijn of een kaneelstokje toe voor een heerlijke geur en extra feestelijke en sjeke uitstraling.

Tip 5: Furoshiki

Wikkel je cadeaus in stof in plaats van papier! De Japanse kunst van Furoshiki (風呂敷) is niet alleen prachtig, maar ook duurzaam. Gebruik een vierkante doek/sjaaltje om je cadeau in te pakken: leg het cadeau schuin op de doek, breng twee tegenoverliggende hoeken samen en knoop ze vast, herhaal met de andere twee hoeken. Voilà! Op internet vind je verschillende knooptechnieken als je zoekt op 'furoshiki knopen'.

Extra tip: Tweedehands stoffen doeken vind je vaak goedkoop bij de kringloop, en je kunt ze elk jaar opnieuw gebruiken. Het is sneller dan je denkt én het ziet er stijlvol uit.

SINTERKLAAS

*Alles voor een
heerlijk
avondje!*

Zero Waste Stijl

SINTERKLAAS GEDICHT

Lieve Pieten en hulp Sinterklazen

Vermoedelijk zal het volgende geen van jullie verbazen
Nu Zero Waste Apeldoorn vele verspillingenvrije activiteiten heeft georganiseerd
En we ondertussen aardig wat over Verborgen Impact hebben geleerd
Komen we met het cadeautjesfeest voor een dilemma te staan:
Moeten we nog wel zoveel spullen inslaan?

Wil je tóch graag gezellig met de Sinterklaastraditie meedoen
Maar hoef je liever niet heel veel (nieuwe) spulletjes in je schoen
Dan hebben wij een oplossing voor je bedacht
Eentje waarbij iedereen nog vrolijk lacht:

Vraag ten eerste alleen wat je écht gebruiken gaat
Koop voor een ander niets dat niet op de verlanglijst staat
Check dan of je het tweedehands kan kopen
In Apeldoorn hebben we veel winkels waar je kan kringlopen
Of word bij een Weggeefkast, een ruilbeurs of ruil-app een heuse 'Swap-Sint'
Het zal je verrassen hoeveel mooie pre-loved gratis spullen je daar vindt!

Je lijstje zal dan voor ieder een stuk goedkoper zijn
Dat is voor zowel de aarde als voor ieders portemonnee fijn
Vraag ecologische, plasticvrije spullen die je op kunt maken
Of juist voor duurzame herbruikbare spullen die je leven lang niet opraken
Kies voor iets dat de biodiversiteit vergroot, heel lief
Dan wordt het feest misschien zelfs eco-positief

En lokaal deze spullen vinden is de sport
Dan is er nauwelijks impactvol webshoptransport
Qua inpakken hoeft het ook niet met veel soorten materiaal
Dat scheelt een hoop afval voor ons allemaal
Misschien wel het leukste en mooiste om een ander te geven
Is een gezellige activiteit die jullie samen kunnen beleven

Zo vieren we pakjesavond vrolijk, bewust en stijlvol dit jaar,
met veel gezelligheid, maar minder afval; het kan, echt waar!

Een duurzame Sinterklaas knutsel

SURPRISE, SURPRISE

5 december komt er weer aan! Tijd voor de jaarlijkse surprise-uitdaging: iets leuks en origineels bedenken dat ook nog eens zero waste is! Hoewel het soms last-minute zoeken is naar inspiratie of materialen, helpen deze vijf gouden tips je om met minimaal afval een geweldige surprise te maken.

1. Begin op tijd!

Zodra je weet voor wie de surprise is en wanneer deze af moet zijn, denk dan alvast aan een thema. Zoek je ideeën? Op Pinterest en internet vind je talloze voorbeelden. De leukste ideeën zijn vaak verrassend eenvoudig!

2. Materialen verzamelen

Start met het verzamelen en bewaren van oude dozen, kranten, eierdozen of andere herbruikbare spullen uit huis. Hoe meer hergebruik, hoe beter! Gebruik lege verpakkingen, zoals dozen van pasta of koekjes, als basis voor je surprise. Oude kranten, tijdschriften of papier van mislukte printjes kunnen ook perfect dienen als opvulling of decoratie.

3. Kies duurzame materialen

Werk met materialen die goed recyclebaar of herbruikbaar zijn, zoals karton, papier, textiel, of zelfs natuurlijke vondsten zoals bladeren, takjes, mos, of eikeltjes.

4. Gebruik minder lijm en plakband

Gebruik alternatieven zoals papier-tape, oude lintjes, touw, of elastiekjes.

5. Vermijd glitters en microplastics

De leukste surprises zijn vaak al creatief en feestelijk zonder plastic glitters of stickers. Geef de finishing touch liever met herbruikbare decoraties. In plaats van stickers of glitterstiften kun je de naam van de ontvanger schrijven of versieren met natuurlijke materialen zoals gedroogde bladeren, takjes, of zelfs koffieprut voor een stoer, robuust effect.

Tip!

Speel het cadeau-dobbelspel met spullen uit je eigen huis waar je zelf op uitgekeken bent.

Wie zoet is krijgt lekkers

HEERLIJK AVONDJE

Op pakjesavond mag gesnoept worden! Al jouw favoriete lekkernijen kan je met minder afval, minder verspilling en minder negatieve impact op tafel krijgen.

Pepernoten

Pepernoten, of officieel kruidnoten, kunnen met Sinterklaas natuurlijk niet ontbreken! Tegenwoordig zijn ze in allerlei smaken te vinden in plastic verpakt in de supermarkt. Wil je weten wat je eet én minder plastic in huis halen? Maak ze dan zelf! Het is een supersimpel recept met slechts een paar ingrediënten, het is een gezellige bezigheid en je huis ruikt heerlijk als je pepernoten de oven uit komen!

De boter en melk in het recept kan je eenvoudig vervangen door plantaardige alternatieven voor een vegan variant. Net zo lekker! Recepten vind je makkelijk op internet.

Geen zin in zelf bakken?

Verpakkingsvrij pepernoten kan je ook bij (online winkel) Pieter Pot kopen of kijk of de bakker in de buurt losse pepernoten verkoopt.

Chocolademelk

Een mok, een steelpan of magnetron, (plantaardige) melk uit een (statiegeld)fles en een flinke schep cacaopoeder uit een doosje, en voilà! Meer heb je niet nodig voor een heerlijke warme chocolademelk!

Chocolade(letters)

Op pagina 14 lees je alles over chocolade zonder schuldgevoel. Extra tip: doop je zelfgebakken pepernoten in een kommetje au-bain-marie gesmolten chocolade voor je eigen chocolade-pepernoten, of verkruimel je pepernoten in grove stukjes en roer ze door de gesmolten chocolade voor pepernoot-rotsjes.

Banket

Bij de ambachtelijke bakker kan je vaak met je eigen herbruikbare bakjes en zakjes verpakkingsvrij een amandelstaaf, stuk (gevulde) speculaas en taaitaai-pop kopen.

Extra tip:

Ingrediënten die je nodig hebt om zelf lekkers te kunnen maken, kun je vaak plasticvrij en in bulk kopen, bijvoorbeeld op de markt of in grote potten of dozen. Droge ingrediënten kun je vaak goed lang bewaren (kijk, ruik en proef als de houdbaarheidsdatum is verstreken). Daarmee wordt zelf bakken niet alleen heel leuk en lekker, maar ook vriendelijk voor je portemonnee!

KERSTMIS

Welke boom is duurzamer?

ECHT OF KUNST

Je kerst start met de vraag: welke kerstboom haal je dit jaar in huis? Ga je voor een echte boom of toch een kunstboom? En als je liever geen traditionele kerstboom neemt, welke duurzame alternatieven zijn er dan? Goed nieuws: er zijn veel meer opties dan je misschien denkt. In dit artikel zetten we de feiten én de mooiste milieuvriendelijke alternatieven voor je op een rij.

Een kerstboom hoort voor veel mensen bij de feestdagen, maar heel duurzaam zijn ze niet.

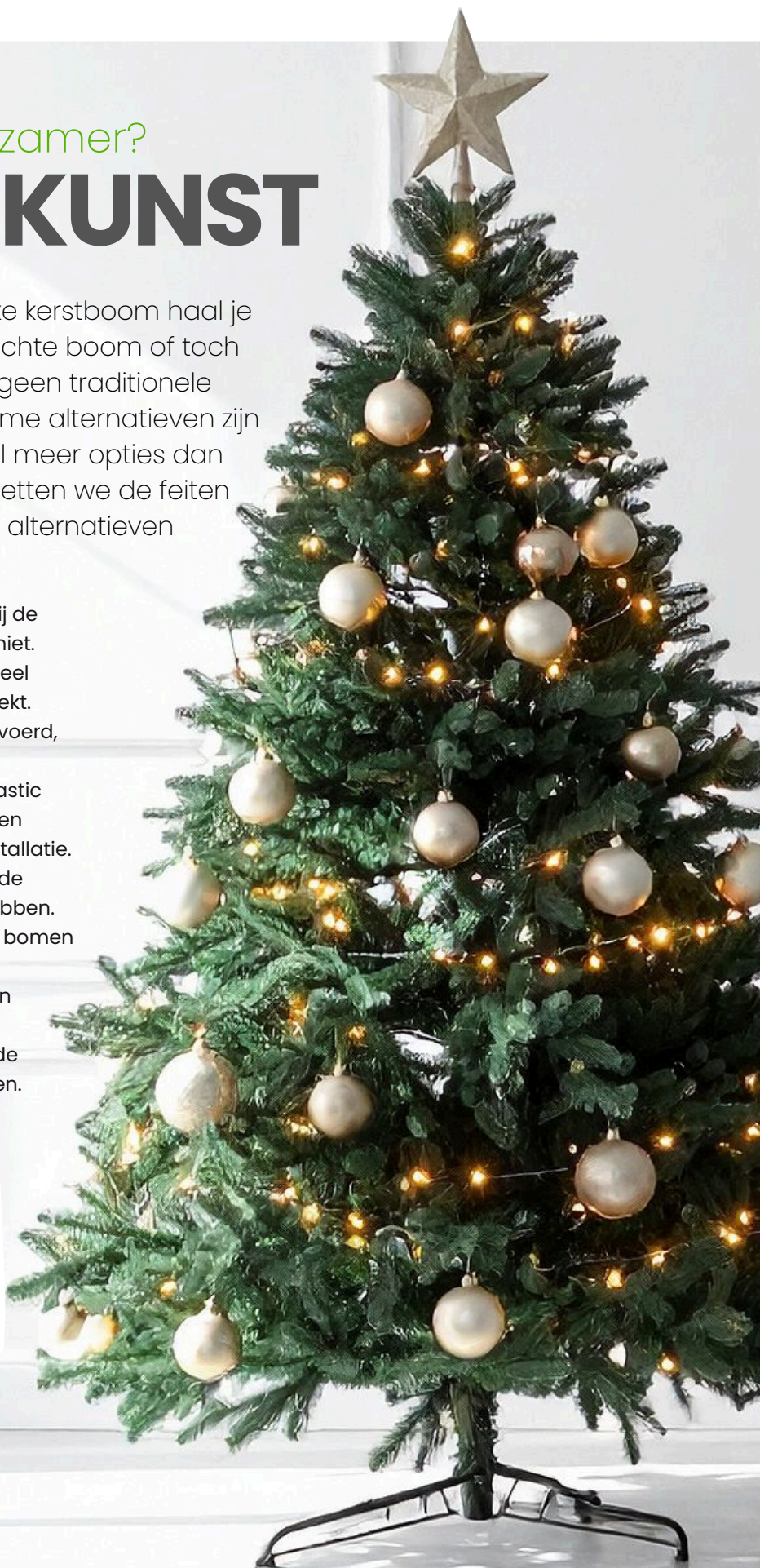
- Echte kerstbomen worden vaak met veel water en bestrijdingsmiddelen gekweekt. Na het kappen moeten ze worden vervoerd, wat extra CO₂-uitstoot veroorzaakt.
- Kunstbomen worden gemaakt van plastic en metaal. Ze vergaan niet en belanden uiteindelijk in de afvalverbrandingsinstallatie. Zelfs als je ze jarenlang gebruikt, blijft de productie een flinke milieu-impact hebben.

Gelukkig zijn er duurzamere keuzes – van bomen met kluit tot creatieve DIY-projecten.

Of je nu kiest voor een boom met kluit, een creatieve DIY-versie of een tweedehands exemplaar: er zijn genoeg manieren om de feestdagen sfeervol én duurzaam te vieren.

Ons advies:

Kies vooral een boom die bij jou past. Iets waar je blij van wordt, ben je zuiniger op.

Een levende kerstboom

Voordelen van een echte kerstboom:

- Biologisch afbreekbaar en te recyclen (mulch, compost, soms zelfs brandhout). Via **Circulus** kan je in januari 2 weken lang je boom gratis brengen of op laten halen op een specifieke dag (zie circulus.nl).
- Een boom met kluit blijft CO₂ opnemen na herplanten.
- En natuurlijk: die heerlijke dennengeur in huis.

Nadelen van een echte kerstboom:

- Elk jaar opnieuw de aankoopkosten.
- Vervoer en kap veroorzaken CO₂-uitstoot.
- Vermindering van leefgebied voor dieren.
- Onderhoud (water geven, naalden opruimen).

Ga je voor een echte boom?

Boom met kluit

Een boom met kluit kun je na de feestdagen buiten in de tuin herplanten, of bij lokale initiatieven. Of je kan ze inleveren bij een speciale inzamelactie. Zo kan hij doorgroeien in plaats van eindigen als afval. Kies liefst een lokaal of biologisch gekweekte boom.

Koop je een echte boom?

Let dan op het Milieukeur-label of kies voor een FSC-gecertificeerde boom.

Boom huren/adopteer een boom

In steeds meer plaatsen kun je een kerstboom huren. Na de feestdagen gaat de boom terug naar de kweker,

waar hij verder kan groeien.

Duurzaam én praktisch!

Organisaties zoals BeterBoompje en AdopteerEenKerstboom.nl bieden adoptieprogramma's aan. Je kerstboom krijgt na gebruik een tweede leven.

Red een boom

Sommige kwekers verkopen bomen die anders zouden worden weggegooid. Zoek naar lokale initiatieven of marktplaatsen.

of...

Een kunst kerstboom

Voordelen van een kunst kerstboom:

- Goedkoper op de langere termijn.
- Herbruikbaar.
- Makkelijk op te zetten en op te bergen.
- Geen gedoe met water geven of naalden.

Nadelen van een kunst kerstboom:

- Gemaakt van plastic dat niet afbreekt.
- Vaak brandgevaarlijk bij warmtebronnen.
- Grote CO₂-voetafdruk door productie en transport (meestal uit China).

Ga je voor een kunst kerstboom?

Tweedehands

Zoek een kunst kerstboom op Marktplaats, in de kringloopwinkel of via weggeefgroepen. Vaak zijn tweedehands kunstbomen zo goed als nieuw en voor een fractie van de prijs. Let daarbij op kwaliteit, zodat je boom jarenlang mee kan.

Goed opbergen

Bewaar je boom gedurende het jaar veilig en stofvrij, om beschadiging te voorkomen. Zo gaat hij extra lang mee!

Alternatieve 'bomen'

Geen kerstboom is de duurzaamste keuze

Maar wil je toch de feestelijke sfeer van een verlichte kerstboom? Overweeg:

- Een kerstboomdoek met lampjes.
- Lange takken in een vaas, of een grote kamerplant, versierd met (tweedehands) decoratie.
- Een abstracte boom van alleen kerstballen op de muur.
- Een herbruikbare boom van karton of steigerhout.
- Laat je creativiteit de vrije loop, of doe inspiratie op via internet.

Milieuvriendelijker

KERSTKAARTEN

Kerstkaarten. Een warme traditie, maar soms lastig te verenigen met een duurzame leefstijl. Geen wenskaarten versturen is uiteraard het meest milieuvriendelijk: geen afval, geen verborgen impact door productie of vervoer. Maar we begrijpen dat veel mensen kaarten blijven sturen, bijvoorbeeld om verbinding te voelen of tradities voort te zetten. Met deze 6 tips kun je dat milieuvriendelijker doen!

Minimaliseer je verzendlijst

- Stuur kaarten bewust, niet uit gewoonte. Kies ervoor om alleen mensen te schrijven die je niet persoonlijk spreekt of belt tijdens de feestdagen.
- Overweeg een groepsmail of -appje voor bekenden, en reserveer fysieke kaarten voor speciale contacten.

Kies voor digitale kaarten

- Digitale kaarten hebben minder impact, maar let op: servers gebruiken energie!
- Verwijder ontvangen e-cards na het bekijken om serverruimte te besparen. Wil je een kaart bewaren? Sla deze offline op als PDF of afbeelding.
- Overweeg een gezamenlijke digitale kerstboodschap, zoals een (korte) creatieve video, een groepsfoto of een digitale kerstgroet via sociale media. Dit kan net zo persoonlijk en speciaal zijn als een kaart.

Kies duurzame materialen

- Ga voor kaarten van ongebleekt of gerecycled papier.
- Kies inkt op waterbasis of kaarten op groeipapier (met bloemen- of kruidenzaadjes). Die kun je later in de tuin planten!
- Let op milieukeurmerken zoals FSC of EU Ecolabel.

Hergebruik en DIY

- Maak zelf kaarten van restmaterialen zoals oud papier, kranten, magazines, of kartonnen dozen.
- Gebruik organische decoraties zoals gedroogde bloemen, bladeren, of stukjes stof.
- Experimenteer met zaadpapier, dat je eenvoudig zelf kunt maken met oud papier en bloemzaadjes.

Vermijd moeilijk recyclebare materialen

- Geen glitters, stickers, plastic oogjes, of kaarten met muziekjes.
- Vermijd kaarten die verschillende materialen combineren (papier, plastic, metaal), omdat deze lastig te recyclen zijn.

Wenskaarten met een maatschappelijk gebaar

- Koop wenskaarten van (non-profit) organisaties die met de opbrengst goede doelen steunen. Zo maak je van jouw kerstgroet een gift!

Een nieuwe traditie

EEN NIET-ZO-FOUTE KERSTTRUI

Je kunt er van alles van vinden, maar de foute kersttrui blijft trendy en is bijna een decembertraditie geworden. Er is zelfs een "Nationale Foute Kersttruiendag"! Misschien een beetje gek, maar ergens zijn we stiekem fan van die vrolijke truien. Maar wél met een duurzame twist!

Want een nieuwe kersttrui kopen die vol glitters zit en die je na één seizoen afdankt? Dat is toch pas echt een foute kersttrui!

Want nieuwe spullen – en vooral fast-fashion – hebben een zware impact op het milieu door het gebruik van grondstoffen, productieprocessen, transport, en uiteindelijk afval. Gelukkig kun je er alsnog uitzien als de kerstster op de borrel zonder het milieu te belasten!

Wasadvies

Veel truien bevatten synthetische stoffen (zoals polyester) die tijdens het wassen veel microplastics loslaten:

- Was zo min mogelijk, liever tussendoor luchten.
- Gebruik een Guppyfriend bag of een microplasticfilter op je wasmachine.

Zo scoor jij jouw duurzame foute kersttrui:

Ruilen

Zoek een winterkledingruilbeurs in de buurt of organiseer er zelf één met vrienden, familie, en/of collega's!

Doe mee met de ketting kledingruil van The Clothing Loop, ook beschikbaar in Apeldoorn en Beekbergen! In deze tijd van het jaar zitten er vaak foute kersttruien in de ruilketen.

Tweedehands kopen

Check onze online Zero Waste kaart op onze website (www.zerowasteapeldoorn.nl) met alle tweedehands kleding- en kringloopwinkels in

Apeldoorn en ontdek de leukste truien!

Blijf je liever warm thuis? Scoor een pre-loved kersttrui via Vinted of Marktplaats! Tips: let op waar de verkoper woont; hoe dichterbij jou, hoe minder transportkilometers nodig zijn. En vraag de verkoper vriendelijk om de trui onverpakt of in een hergebruikt zakje te verzenden.

Zelf maken/Upcyclen

Maak je foute kersttrui zelf van een trui die je niet meer draagt! Op www.SewNatural.nl vind je toffe tips. Bonus: gebruik kringloopspullen om je trui een unieke look te geven!

Slim voorbereid **AAN TAFEL!**

Je hebt een boom gekozen, de kerstkaarten bepaald en de eventuele cadeaus verzameld. Je niet-zo-foute kersttrui hangt in de kast naast je pre-loved feestkleding. Dan wordt het zo halverwege je herbruikbare adventskalender tijd om de rest van de kerstdagen voor te bereiden. Daar hebben we natuurlijk óók tips voor.

Piraminder

Gebruik wat je hebt

Deel, leen of ruil

Tweedehands

Maak

Koop

Of je het nu klein houdt of groots uitpakt. En of je de gezelligheid in huis haalt of juist bij anderen op bezoek gaat. Bij elke vorm heb je een keuze om bij te dragen aan een beetje meer 'vrede op aarde'. Vier je samen met familie of vrienden een sfeervol kerstontbijt of diner bij jou thuis? Als je niet groot woont, het hele jaar door al hebt geminimaliseerd of zero waste leeft, heb je misschien niet alles in huis om een (grote) kersttafel te dekken. Wat nu? Geen paniek! Voor een sfeervolle kersttafel volg je eenvoudig de richtlijnen van de **Piraminder**. Het helpt je om slim en duurzaam alles te regelen zonder onnodige aankopen.

Wat heb je nodig voor een zero waste kersttafel?

Maak eerst een lijst van wat je op tafel wilt zetten, denk aan:

- Tafelkleed, placemats of tafelloper voor een mooie basis.
- Servies, glazen en bestek uiteraard.

- Katoenen servetten zijn handig én stijlvol.
- Borden, schalen en kommen voor het serveren van gerechten.
- Decoraties zoals kaarsjes, lampjes, takken groen, gedroogde bloemen, of minimalistische accenten.

Wat je niet op tafel wilt: wegwerpproducten, plastic en (microplastic) glitters!

Gebruik de volgende stappen om alles bij elkaar te krijgen, duurzaam én stijlvol:

1. Kijk wat je al hebt

Hergebruik zoveel mogelijk uit je eigen kast. Een mix van servies, glazen en bestek hoeft niet bij elkaar te passen. Het zorgt juist voor een unieke en gezellige uitstraling. En heb je bijvoorbeeld gordijnen of lakens die je niet meer gebruikt? Knip ze klein tot servetten of een tafelloper!

2. Lenen, ruilen en delen

Mis je een gourmetstel of een extra tafel? Gebruik deelplatforms zoals Peerby of Nextdoor.

Vraag aan burens, vrienden of familie of je spullen mag lenen. Of ruil je servies (van een vergelijkbare waarde) met die van een vriend(in), buur of familielid. Dat kan ook tijdelijk, voor de feestdagen.

3. Tweedehands schatten

Bezoek kringloopwinkels of zoek op Marktplaats en Vinted. Haal servies, kandelaars of decoratie uit weggeefkasten of online weggeefhoeken.

4. Maak het zelf

Versier je tafel met takken, dennenappels en mos uit je tuin (of pluk verantwoord uit het bos). Knutsel papieren sterren, menu's of naamkaartjes met gerecycled (oud) papier.

Maak servetringen van touw met droogbloemen.

5. Koop bewust nieuw

Als je toch iets nieuws koopt, kies dan voor duurzame materialen en kwaliteitsproducten die lang meegaan. Keurmerken en de Keurmerkerwijzer op internet kunnen je daarbij helpen.

Smakelijk eten!

Als je érgens een grote positieve impact kan maken, dan is het wel op je bord! Daar hoeft je niet eens een keukenprins(es) voor te zijn. Van je keuze voor bepaalde recepten tot aan de hoeveelheden die je uitserveert. En van de herkomst van je ingrediënten, tot aan de manier waarop je met restjes omgaat. Dit zijn onze tips voor een overvloedige maaltijd zonder (verborgen) verspilling.

stap
1

Stel je menu samen

Verras je gasten (en jezelf?) met meer plantaardig en minder vlees, vis en zuivel op je menu om je ecologische voetafdruk te verkleinen. Tegenwoordig zijn er veel feestelijke en heerlijke recepten die grotendeels of geheel plantaardig zijn, en is de keuze voor vleesvervangers steeds groter.

Ben je bang dat je voedingsstoffen mist? Kijk dan op de Schijf for Life voor tips (www.schijfforlife.nl).

Kies voor verse en onverpakte groente en fruit uit het seizoen, uit Nederland, om transport te beperken.

Plan gerechten waarbij ingrediënten op meerdere manieren gebruikt kunnen worden. Denk aan groenten die je zowel rauw als gekookt kunt serveren, of kruiden die je voor verschillende gangen inzet. Zo beperk je restjes en haal je meer uit je boodschappen.

stap
2

Boodschappen doen

Doe je boodschappen lopend, met de fiets of het OV. Door je auto te laten staan verminder je CO₂-uitstoot.

Winkel lokaal en bij de biologische (super)markt. Goed voor jou en voor de lokale economie.

Neem je eigen verpakkingen mee om de boodschappen in te doen om (plastic) afval te voorkomen.

Koop alleen wat je nodig hebt, voor het aantal mensen waarvoor je kookt. Als je meerdere gerechten in gedachten hebt, kan je van alles een beetje minder maken. Zo voorkom je dat je met restjes blijft zitten.

Kijk of je eten kan redden van de afvalbak, door te letten op producten met een plekje of naderende houdbaarheidsdatum. Haal producten uit de 'Korting/Samen tegen verspilling'-bak bij de (super)markt, gebruik de TooGoodToGo app om voedsel te redden dat anders weggegooid zou worden, bekijk het aanbod op Foodello.nl of word lid van No Waste Army (nowastearmy.nl).

stap
3

Alles op! Voorkom verspilling

Je hebt je porties afgewogen en gemeten, passend bij je gezelschap, en jullie hebben heerlijk samen gezellig gegeten.

Of alles is nu keurig op, óf je hebt toch nog wat restjes over. Transformeer je restjes tot nieuwe gerechten! Een paar ideeën:

- Maak feestelijke wentelteefjes van de restjes Kerststol.
- Tover aardappelpuree om tot krokante aardappelkroketjes.
- Maak soep, ovenschotels of roerbakgerechten met de restjes groenten. Of bewaar ze langer door ze in te maken.

Voor extra inspiratie kun je online zoeken: typ simpelweg je overgebleven ingrediënten in een zoekmachine voor verrassende recepten!

Heb je kleine porties over? Vries ze in en combineer ze later tot een volledige maaltijd.

Organiseer een 3e Kerstdag! Nodig familie en vrienden uit en deel samen de overgebleven gerechten. Een verrassend én ontspannen etentje zonder uren in de keuken te staan.

Plantaardig genieten

MENU INSPIRATIE

Plantaardig eten is al lang niet meer alleen iets voor vegetariërs of veganisten. Het is lekker, verrassend én feestelijk. Of je nu kiest voor een compleet plantaardig kerstdiner of gewoon een paar extra groentegerechten toevoegt, je zult merken hoe kleurrijk en smaakvol de tafel wordt. Dat bewijzen ook deze recepten, aanbevolen door Apeldoornse (impact) makers.

Romige paddenstoelensoep

Warme, romige soepen zijn ideaal voor een feestelijk diner. Deze variant met paddenstoelen is helemaal plantaardig en vormt een prachtig voorgerecht. Paddenstoelen zijn in de herfst volop in de bossen te vinden of verkrijgbaar bij jouw lokale biologische markt, betaalbaar en een perfecte vleesvervanger door hun unieke umami-smaak.

Dit recept is eenvoudig te maken en je kan hier allerlei soorten paddenstoelen in verwerken. Meest geschikte paddenstoelen voor dit recept zijn champignons, oesterzwammen, Shiitake en eekhoorntjesbrood.

Bekijk het recept via de QR-code op de website van Reinier, de Paddenstoelenman.

Reinier de Paddenstoelenman werkt al 11 jaar met paddenstoelen. Van het kweken van paddenstoelen tot het organiseren van wandelingen in de natuur; hij leert jou hoe paddenstoelen kunnen bijdragen aan een gezonde leefstijl en duurzame wereld.

Beantastic Burger

Bonen zijn echte krachtpatser: rijk aan eiwitten, vezels en vol van smaak. Bovendien zijn ze super duurzaam én passen ze perfect bij de Apeldoornse zandgrond. Door vaker bonen op het menu te zetten, dragen we bij aan een gezondere bodem en een oplossing voor de stikstofcrisis: minder vee, meer peulvruchten!

Vrijwilligersinitiatief VegaVrijdag tipt daarom de Beantastic Burgers: heerlijke, oranje burgers die je in een handomdraai maakt van oer-Hollandse ingrediënten zoals bruine bonen, wortel en havermout. Serveer ze op een broodje met frisse toppings of met aardappels en seizoensgroenten voor een pure, plantaardige maaltijd die iedereen lekker vindt.

Vrijwilligersinitiatief VegaVrijdag e.o. promoot al bijna 15 jaar vegetarisch en veganistisch eten in onze regio door vele laagdrempelige activiteiten te organiseren, zoals vega(n) diners, fietstochten, film en pizza, workshops en proeverijen. Meer informatie: vegavrijdag.com.

Plantaardig genieten

MENU INSPIRATIE

Heerlijk vegan kaasplankje

Voor wie denkt dat een plantaardig kerstdiner geen kaasplankje kan hebben: think again!

Een echte aanrader is de Snowwhite: een plantaardige delicatessie gemaakt van biologische, gefermenteerde cashewnoten met een witschimmelcultuur, net als bij Camembert of Brie. Verkrijgbaar in vier smaken – naturel, zwarte peper, knoflook en paprika – en stuk voor stuk perfect romig, zacht en vol van smaak.

Vegan kazen hebben inmiddels hun eigen plek veroverd op de feesttafel. Ze worden gemaakt van noten, zaden of soja, aangevuld met natuurlijke fermentatie voor die herkenbare hartige “kaasbite”. Combineer verschillende soorten voor een vegan kaasplankje met karakter:

- een romige Snowwhite,
- een pittige notenkaas,
- wat olijven en vers fruit erbij

en je hebt een feestelijk plantaardig einde van je diner dat niemand wil missen. ♥

Al deze lekkernijen zijn verkrijgbaar bij Het Kaaslokaal.

💡 Bonus tip: wil je zeker zijn van jouw perfecte vegan kaasplankje? Bestel dan op tijd!

Bij Het Kaaslokaal in Apeldoorn vind je niet alleen een liefdevolle selectie van traditionele kazen, maar ook verrassend lekkere vegan varianten. Laura, Hilde en het hele Kaaslokaal team weten als geen ander hoe je smaak, ambacht en duurzaamheid kunt combineren. Hier draait alles om pure producten, lokale makers en persoonlijke aandacht.

<https://www.facebook.com/HetKaaslokaal/>

Menu

VOORGERECHT

Romige paddenstoelensoep

Favoriet van de Paddenstoelenman

HOOFDGERECHT

Beantastic Burgers

Aanrader van VegaVrijdag

KAAS

Het heerlijke Vegan Kaasplankje

Van Het Kaaslokaal

DESSERT

Verrassende Brownies

Tip van Zero Waste Apeldoorn

Verrassende brownies

Al jaren maakte onze voorziter Eefje bij feestelijkheden ‘haar’ Snicker-brownies naar een brownie recept van Nigella Lawson. Succes bij de ontvangers gegarandeerd!

Heel gezond en klimaatvriendelijk zijn ze niet, dus daarom ging ze op zoek naar een vegan recept wat ook iets minder zwaar op de maag ligt, maar toch die smeugige binnenkant heeft met een krokant buitenlaagje.

Deze variant met minimale ingrediënten is een aangename verrassing, zonder in te hoeven leveren op smaak en mondgevoel. Dit recept is nog zonder een alternatief op de Snickers. Door het recept aan te vullen met pinda's en zelfgemaakte karamel, komt het heel dicht in de buurt van het origineel.

Test het recept zelf via de QR-code.

SCAN ME!

JANUARI

Zet je eerste stap naar een afvalvrij nieuwjaar

Na de drukte van december is januari hét moment om schoon en fris te beginnen.

Maar eerst: de feestdagen netjes afronden.

Want vet in de wc? Geen goed idee! Lever je frituurolie in om te recyclen. En als je het jaar knallend hebt afgesloten, zorg dan dat je veilig eventueel vuurwerk opruimt. En had je een levende kerstboom zonder kluit? Laat deze dan begin januari gratis ophalen door **Circulus**: bekijk hun afvalkalender om te weten wanneer precies.

Zo start je het nieuwe jaar met een goede daad voor mens én milieu.

Daarna is het tijd om vooruit te kijken. Januari staat bol van de goede voornemens en wij inspireren je graag met drie uitdagingen waarmee je direct verschil maakt:

Doe mee met Koop Niks Nieuws Challenge, adopteer een boom via Happy New Tree, of word een trotse ZAPper en ga de strijd aan met zwerfafval in Apeldoorn. Kleine stapjes, grote impact. Precies waar het wat ons betreft om draait.

En vergeet niet: je staat er niet alleen voor. Zero Waste Apeldoorn is er het hele jaar om je te ondersteunen met tips, advies en activiteiten. Samen zorgen we ervoor dat jouw duurzame voornemens niet alleen januari halen, maar ook de rest van het jaar.

Kijk op de volgende pagina's voor slimme tips!

Geen goed idee!

VET IN DE WC?

Ga je dit jaar zelf heerlijke olieballen bakken? Superlekker! Maar wat doe je met de gebruikte olie of vet? Spoel het in elk geval niet door de wc of gootsteen. Dat kan grote problemen veroorzaken voor je riool én het milieu.

Waarom is olie in het riool een slecht idee?

Gebruikte olie en vet harden uit in het riool, waardoor verstoppingen ontstaan. Dit kan je eigen afvoer beschadigen en problemen veroorzaken in het gemeentelijke rioleringsysteem. Zelfs pompen en zuiveringsinstallaties kunnen hierdoor defect raken. Verstoppingen in de riolering kunnen leiden tot flinke reparatiekosten, en dat is natuurlijk iets wat je liever voorkomt!

Wat doe je dan wél met gebruikte olie of vet?

Lever het in! Gebruikt (frituur-)vet en olie kunnen een nieuw leven krijgen! Het wordt bijvoorbeeld gerecycled tot biobrandstof, een duurzame oplossing die goed is voor het milieu. Verzamel de afgekoelde vet of olie in een lege plastic fles of verpakking (zoals een melkpak). Sluit deze goed af en breng het naar een van de inzamelpunten.

Bonus tips voor olieballen bakken zonder verspilling:

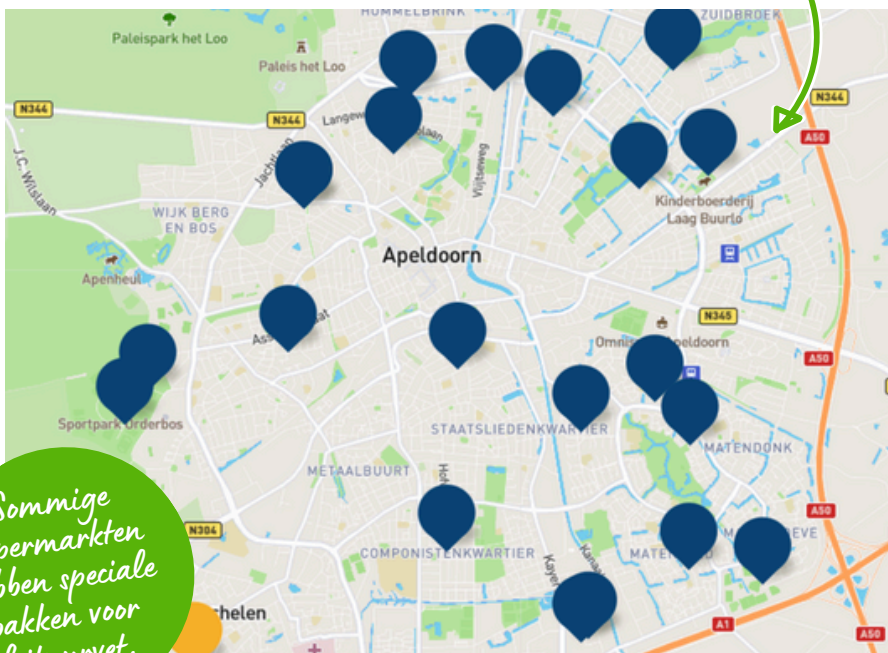
- Schat de hoeveelheid olie en beslag goed in, zodat je niet onnodig veel overhoudt.
- Te veel olieballen gebakken? Maak van 'oude' olieballen feestelijke wentelteefjes.

Sommige supermarkten hebben speciale bakken voor frituurvet.

- Heb je de olie schoon gehouden tijdens het bakken? Dan kun je het nog een keer gebruiken. Bewaar het koel en donker in een afgesloten verpakking.

Waar vind je een inzamelpunt?

Kijk op www.frituurvetrecyclehet.nl voor een locatie bij jou in de buurt. Lever het in bij de milieustraat of andere gemeentelijke inzamelpunten.

Vuurwerk veilig opruimen

EEN SCHONE START VAN HET JAAR

Hoewel het afsteken van eigen vuurwerk inmiddels verboden is (je bent in overtreding en riskeert een boete van €250 als je vuurwerk afsteekt!), merken we helaas toch nog dat er een flinke hoeveelheid vuurwerkafval te vinden is op straat, in parken en in de natuur na de jaarwisseling. En dat is slecht nieuws vanwege de schadelijke stoffen in vuurwerkresten die ongezond zijn voor mens, dier en milieu. Start je nieuwe jaar schoon en help mee met vuurwerkresten op te ruimen.

Want hoe sneller we het opruimen, hoe minder kans dat de zware metalen, plastic en chemische resten in het vuurwerkafval in de bodem en het water terechtkomen.

Let op dat je het opruimen wel veilig doet:

✓ Gebruik een grijper of handschoenen om je handen te beschermen.

✓ Niet-ontploft vuurwerk?

Leg het in een emmer water en laat het een paar uur weken voordat je het in de restafvalcontainer gooit.

✓ Verzamel vuurwerkresten in een stevige zak en gooi het bij het restafval. Vuurwerkafval hoort **NIET** in de GFT- of PMD-bak!

✓ Maak er een gezamenlijke opruimactie van! Nodig burens, vrienden of familie uit om samen de straat of het park schoon te maken.

Voorkomen is beter dan opruimen!

Ga naar een centraal georganiseerd aftelfeest met siervuurwerk of lasershow. De meeste gemeenten voorzien hierin. Scheelt jou naast veel geld ook veel troep op je stoep!

*Een schone straat,
een frisse start en
een mooi begin van
het nieuwe jaar!*

Een nieuw begin

3 GROENE DOELEN

Heb jij ook een voornemen om minder afval te creëren en je leefstijl te verduurzamen? Perfect! Vandaag is dé dag om goed te beginnen. In het nieuwe jaar staan we weer voor je klaar met groene inspiratie en tips om je te helpen op weg naar een afvalvrije toekomst.

Kickstart het nieuwe jaar met deze groene uitdagingen

Koop NIKS Nieuws Challenge: Ga de uitdaging aan om bewuster te leven en consuminderen.

Happy New Tree Challenge: Plant (of adopteer) een boom en geef terug aan de natuur.

Word ZAPper in Apeldoorn: Help onze stad schoon te houden en maak het verschil in jouw buurt.

1. Koop NIKS Nieuws Challenge

Of je nu de uitdaging volledig aangaat en helemaal niks nieuws probeert te kopen in komend jaar, of dat je minder nieuws wilt kopen “met uitzondering van...” (vul zelf maar aan), dat is helemaal aan jou! Iedereen bepaalt zijn eigen regels. Niks moet. Je kan je vrijblijvend aansluiten bij de Facebook groep van deze landelijke challenge van Zero Waste Nederland en MaatschapWij. Dat is zeker een goede stimulans om met elkaar te (leren) consuminderen, en elkaar te helpen met tips en adviezen, leuke ruilbeurzen te organiseren of bezoeken en handige adressen uit te wisselen.

2. Happy New Tree Challenge

Bomen zuiveren de lucht, geven schaduw en zijn een thuis voor vogels en insecten. Of je hem nu zelf in je tuin of op je balkon plant of een organisatie ondersteunt die bomen plant: jouw gebaar maakt het verschil. Maak van deze actie een jaarlijkse traditie en een waardevolle start van het jaar.

Actie “Boompje erbij”

Gemeente Apeldoorn stimuleert haar inwoners om bomen te planten met de actie “Boompje erbij”. Bij deze actie kan je je inschrijven voor een gratis boom voor je tuin. Zie voor meer informatie: www.apeldoorn.nl/boompje-erbij.

Geen tuin? Geen probleem!

Heb je geen tuin maar wil je toch bijdragen aan een groener Nederland? Doe dan mee met een bomenplantdag van het initiatief Meerbomen.nu. Ze organiseren regelmatig plantdagen op verschillende locaties door het hele land. Zo kun je samen met andere vrijwilligers bomen en struiken planten op plekken waar ze hard nodig zijn.

Plant een boom vanuit je 'luie stoel'

We "Googelen" elke dag, maar zou het niet fijn zijn als we iets nuttigs konden doen met onze zoekopdracht? Bomen planten met je zoekopdrachten, bijvoorbeeld. Nou, dat kan dus! Door gebruik te maken van Ecosia of ZoekGroen wordt geld verzameld om bomen te plaatsen over heel de wereld. Cool, toch?! Vergroen je mee?

Wordt ZAPper in Apeldoorn

Sinds januari 2019 organiseert Zero Waste Apeldoorn allerlei zwerfafval opruimacties in Apeldoorn, die door de Gemeente Apeldoorn worden gefaciliteerd.

Wat kun je verwachten als ZAPper in Apeldoorn?

- **Een schoon Apeldoorn, mede dankzij jou**

Door mee te doen met plandelen, ploggen of andere acties draag je direct bij aan een schonere en groenere stad. Je ziet meteen resultaat van jouw inzet!

- **Samenwerking en gezelligheid**

Sluit je aan bij een groep enthousiaste vrijwilligers. Tijdens maandelijkse opruimacties ontmoet je gelijkgestemden en werk je samen aan een mooiere leefomgeving.

- **Flexibiliteit en vrijheid**

Wil je liever in je eigen buurt opruimen? Of ben je enthousiast over een eenmalige actie? Geen probleem, als ZAPper bepaal jij hoe en wanneer je bijdraagt.

- **Ondersteuning en materialen**

Of je nu plandelt, plogt of een straat adopteert, wij zorgen ervoor dat je de benodigde opruimspullen hebt, zoals grijpers, speciale 'Heel Apeldoorn is Rein' afvalzakken en afvalzakhouders. Voor eenmalige of regelmatige acties kun je materialen lenen.

- **Educatie en inspiratie**

Terwijl je opruimt, leer je over het voorkomen van afval, afvalscheiding en hoe kleine acties een grote impact kunnen hebben. Samen maken we het verschil!

- **Blijde bewoners en een trots gevoel**

Door jouw inzet maak je niet alleen Apeldoorn schoner, maar inspireer je anderen om ook mee te doen. Samen zorgen we voor een stad waar iedereen trots op kan zijn.

Word ZAPper in het nieuwe jaar en ontdek hoe leuk het is om samen te werken aan een schone en zwerfafvalvrije stad.

Bronnen en kennis

De informatie in deze gids is gebaseerd op eigen ervaringen en kennis van vrijwilligers van Stichting Zero Waste Apeldoorn en waar mogelijk aangevuld met bronnen die in de online artikelen op onze webiste zijn gelinkt.

We proberen de informatie actueel te houden, maar kunnen niet garanderen dat alles altijd 100% klopt, of dat het volledig is. Zie je een foutje of mis je iets belangrijks?

Laat het ons weten via ons mailadres:
info@zerowasteapeldoorn.nl.
We leren graag bij!

Alle tips uit dit magazine en nog veel meer inspiratie is op zoekwoord en categorie terug te vinden op onze website:
www.zerowasteapeldoorn.nl.

Scan de QR-code voor directe toegang tot al onze tips.

Dankwoord

DIT WAS DE SLIMME FEESTDAGEN GIDS

Dankjewel dat je deze Slimme Feestdagen Gids in je handen hebt en hebt doorgebladerd tot hier! Wij hopen dat we je hebben geïnspireerd om de koude feestmaanden bewuster, goedkoper, gezelliger en duurzamer door te komen, met kleine stapjes voor een grote impact.

Het idee voor deze gids is ontstaan uit de wens om de tips voor mooie feestdagen met minder afval en verspilling gebundeld te kunnen delen met een groter groep mensen. In eerste instantie uitgebracht als online magazine, nog steeds te bekijken via onze website. Want een fysiek magazine in een bepaalde oplage laten afdrukken? Niet de duurzaamste keuze, toch?

Toch heb je hier een op PaperWise papier gedrukt exemplaar in je handen, omdat soms een kleine negatieve impact nodig is om een veel grotere positieve impact te bereiken.

Wij geloven er 100% in dat deze gids dat waard is.

Maak de gids nóg meer waard door het door te geven als jij uitgelezen bent!

Fijn nieuw jaar en graag tot ziens bij één van onze activiteiten!

WAT KAN IK DOEN?

Als het gaat om duurzame(re) keuzes maken in je eigen dagelijkse leven, zijn er zóveel mogelijkheden! Soms kan dat overweldigend voelen. Daarom is ons motto 'Kleine stapjes. Grote impact'. Kijk hieronder wat je aanspreekt en wat bij je past en laat je inspireren om vandaag nog een kleine duurzame(re) stap te zetten.

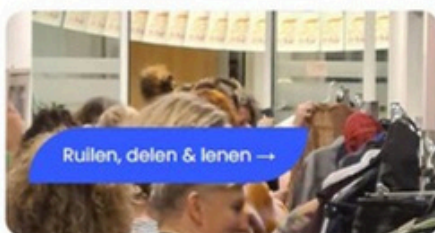
Tips om aan de slag te gaan →

Zwerfafval opruimen →

Duurzaam winkelen →

Ruilen, delen & lenen →

Zelf maken (DIY) →

Workshops →

Zero Waste koken →

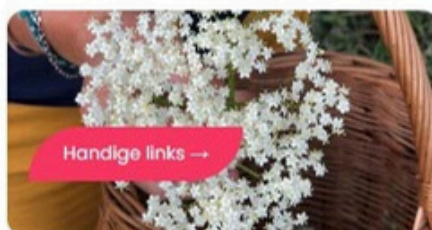
Zero Waste lezen →

Duurzame initiatieven →

Donatie →

Handige links →

Jouw kleine stapjes maken een grote impact

Er is maar één aarde. Maar wat is de leefstijl die we nodig hebben om het leefbaar te houden? Van seizoensgebonden, verpakkingsvrij boodschappen doen tot het ruilen, lenen of kopen van tweedehands kleren – elk stap die we samen maken telt om de wereld beter door te geven.

